

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

ABONAMENTUL :

Pe un an : 24 lei
Pe 6 luni : 12 lei
Pe 3 luni : 6 lei

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

După zece ani

Toată lumea știe azi cum s-a făcut „unirea” bisericească din Ardealul de acum două veacuri și jumătate: Ea s-a făcut cu minciună și cu silă, cu momeli și amenințări, cu făgăduielile împăratului și cu tunurile împărătesei de mai târziu, cu temniță și moarte. De aceea n-a trebuit să treacă multă vreme pînă să se încredințeze mina de români păcăliți, în frunte cu vladica și cu preoții lor, că ceea ce s-a urzit

ternic și uneltele lui prea viclene, iar romînii prea neputincioși.

S-au făcut și revoluții, ca ale călugărilor Visarion și Sofronie. Romînii au umplut temnițele, unii săvîrșindu-se din viață mucenicește pentru dreapta credință.

Biruința deplină a Ortodoxiei trebuia să mai aștepte mult.

A dat Dumnezeu, însă, de a venit anul 1944, 23 August, — și cele ce au urmat

gată în auzul lumii întregi în 1848, pe Cîmpia Libertății, adică unitatea națională, se împlinise de 30 de ani. Rămînea să se mai înfăptuiască partea a doua, realizarea unității noastre bisericești în Biserica strămoșilor noștri dinainte de 1700: „Veniți căci noi Vă așteptăm cu brațele deschise... rupeți pecețile cu care V-au încătușat străinii, veniți acasă”! a spus Mitropolitul Nicolae. Iar la 6 iunie a aceluiași an, a urmat pîrinteasca chemare a Prea Fericitului nostru Patriarh Justinian, în numele Bisericii Ortodoxe Romîne întregi. Prea Fericirea Sa arată că prin unație Habsburgii au urmărit dezbinarea și slăbirea romînilor din Ardeal, ca prin aceasta să-i poată stăpîni, exploata și desnaționaliza. „Nu vă mai lăsați amăgiți — a spus Înaltul Ierarh. Fiți vrednici de înaintașii voștri care au păstrat cu viața lor ... toată legea și credința ortodoxă, în nădejdea că acest tezaur comun, al nostru și al vostru, va înlesni revenirea voastră”.

După ce prin denunțarea Concordatului cu Vaticanul din partea guvernului Republicii Populare Romîne a dispărut și ultima piedică în calea reîntoarcerii la Ortodoxie a fraților noștri greco-catolici, a urmat ceea ce știe toată lumea: adunarea la Cluj, la 1 octombrie 1948, a celor 38 de protopopi și preoți greco-catolici, care în numele sutelor de preoți greco-catolici din Ardeal și Banat, care i-au trimis, au hotărît ruperea legăturilor cu Vaticanul și revenirea la Biserica Ortodoxă Romînă. Indată după aceasta — la 3 octombrie 1948 — soborul de la Cluj s-a prezentat la București Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, aducîndu-i la cunoștință istorica hotărîre de la Cluj. După o rugăciune în Biserica „Sf. Spiridon”, s-a citit Actul Sinodal prin care protopopii și preoții greco-catolici erau primiți sărbătorește în sînul Bisericii Ortodoxe Romîne. A urmat înseninată cuvîntare a neuitatului Mitropolit Nicolae al Ardealului și caldă chemare către clerul și poporul greco-catolic a Prea Fericitului Patriarh Justinian, ca să se întoarcă întreg la unitatea cea dintru început a Ortodoxiei noastre strămoșești.

După această caldă primire a preoților reveniți, valul de întoarcere a fraților

(Continuare în pag. 4)

P. F. Patriarh JUSTINIAN și Mitropolitul NICOLAE BĂLAN primesc delegația de la Cluj (3 oct. 1948)

n-a fost o treabă bună, ci una foarte rea, n-a fost o unire ci o dezbinare. După roadele lui se cunoaște orice pom. Și roadele pomului uniației acestea au fost: dezbinarea romînilor ardeleni între ei înșiși și „deschilinirea” tuturor de frații lor de dincolo de munți, sau, după vîrsurile din Plîngerea Mănăstirii Prislop „răsnirea” lor de frații din Moldova și Țara Romînească.

Aiuta a și vrut împăratul: dezbinarea romînilor. Viața a scos la iveală în curînd „mintea romînului cea de pe urmă”. Oamenii trași pe sfoară împărătește, s-au dezamăgit și au purces cei mai mulți să dregă ce s-ar mai fi putut. Incercările au fost multe și mari. Împăratul însă era prea pu-

după această dată istorică. A venit puterea populară și împreună cu ea — libertatea tuturor cultelor din cuprinsul țării, inclusiv a cultelor romînești.

Acum, toate erau coapte pentru ceea ce avea să se întîmple: întregirea din nou și pentru totdeauna a Bisericii Ortodoxe Romîne. Aceasta a înțeles-o și neuitatul Mitropolit Nicolae Bălan și Prea Fericitul Patriarh Justinian și clerul fost greco-catolic.

Mergînd la Blaj în 3/15 mai 1948, pe Cîmpia Libertății, Mitropolitul Nicolae Bălan a adresat întregii obștii greco-catolice o caldă chemare, să se întoarcă acasă, la sînul Bisericii Ortodoxe Romîne. Partea întîia a programului romînilor, stri-

Implinirea unei decade de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Ardelene

E încă proaspăt în memorie mărețul eveniment istorico-religios de la 21 octombrie 1948. La acea dată s-au realizat dorințele clerului și credincioșilor din cele două strane, prin revenirea fraților greco-catolici la Biserica străbună.

Sorocul împlinirii acestor nădejdi, după 250 de ani de așteptări — atât de o parte cât și de cealaltă parte — s-a putut înlăptui prin largă înțelegere din partea clerului și a credincioșilor greco-catolici, care, la glasul de chemare al Intâistătorilor Bisericii Ort. Romîne, n-au precupețit nici o jertfă de a se vedea întorși acasă la Biserica dreptmăritoare, de la care au fost smulși prin silnicie la 1700.

În decursul celor două veacuri și jumătate s-au făcut diferite încercări de revenire, însă fără nici un rezultat pozitiv.

Vitregia trecutelor vremi a fost o mare frînă în calea celor mulți și buni, care au luptat cu sinceritate pentru realizarea unității spirituale a celor două strane din Biserica ardeleană.

După primul război mondial, prăbușindu-se imperiul Habsburgic, nădejdiile au început din nou să încolțească tot mai puternic în sufletele celor care au luptat mereu pentru „Reîntregirea Bisericii Ortodoxe” din Ardeal. Și de data aceasta în calea lor s-a așezat de-a curmezișul o piedică nu mică: „Vaticanul”, cu ajutorul fostelor partide burgheze din patria noastră.

Anul împlinirii acestor năzuințe de unitate sufletească, pentru clerul și credincioșii din Ardeal, era așteptat cu nerăbdare în 1918, când Patria noastră și-a câștigat unitatea națională și politică și când firesc era să-și dobândească și unitatea spirituală — sub oblăduirea Bisericii Ortodoxe Romîne.

Nădejdiile clerului și ale credincioșilor din ambele Biserici nu s-au stins nici după 1918, ci din contră, au devenit tot mai puternice și mai vii, că va sosi o zi când se va putea înlăptui „unitatea sufletească”, într-o singură Biserică a moșilor și strămoșilor noștri.

Pronia divină n-a fost străină de aceste nădejdi, căci la plinirea vremii a ajutat ca idealul hrănit de două veacuri și jumătate, din partea celor mulți și buni, să se poată realiza, însă nu sub cei mândri, ci sub oamenii simpli, care erau convinși că „unitatea spirituală” nu mai poate suferi amânare, fiind în detrimentul lor sufletească și al Patriei noastre.

Bunul Dumnezeu prin vrerea Sa stă împotriva celor mândri, iar pe cei smeriți îi înalță. Unitatea sufletească a clerului și credincioșilor din Ardeal nu s-a putut desăvârși prin cei mândri, ci numai prin oamenii simpli, dar curați la inimă.

21 octombrie 1948 ne-a adus realizarea idealului de „unitate spirituală”, prin revenirea clerului și a credincioșilor din întreg Ardealul la Biserica Mamă Ortodoxă. Cu mare entuziasm au proclamat în mod solemn la Alba-Iulia, în „Catedrala Reîntregirii” ruperea legăturilor spirituale și administrative cu Vaticanul și întoarcerea acasă, la sînul Bisericii străbune.

Acest eveniment epocal s-a putut înlăptui numai sub un regim de Democrație Populară, în care conducerea politică se găsește în mîna poporului, în mîna celor

mulți, care au știut să înlăture toate stăvilele și care au garantat libertatea religioasă a credincioșilor spre a-și putea realiza dorința străveche: „Unitatea sufletească” în Biserica Ortodoxă Ardeleană. La acest popas sărbătorește, se cuvine să ne oprim o clipă, făcînd o serioasă reprivire asupra celor zece ani de trăire împreună.

În cei zece ani ne-am putut cunoaște unii pe alții, prin servirea împreună la același Sfînt Altar, ne-am apropiat sufletește unii de alții, ne-am reîmprospătat forțele sufletești, ca să putem fi de folos Bisericii la care am revenit pentru totdeauna.

Să eliminăm dintre noi tot ce ne-ar mai putea desparte, să fim îngăduitori unii cu alții, pentru dragostea lui Hristos. Lipsa de încredere rănește și duce la desmembrare. Încrederea adună, consolidează actul de unificare și-i dă putere de viață pentru viitor.

La Catedrala reîntregirii bisericesti din Alba Iulia în 21 oct. 1948

Așa trebuie să ne gîndim și așa trebuie să facem, pentru prestigiul mărețului act al unificării. Concomitent să nu uităm că Patria noastră scumpă, Republica Populară Romînă, este condusă de un regim democrat-popular, care muncește din răsputeri pentru înălțarea și pentru înflorirea ei. Noi ca slujitori ai sfintelor altare sîntem datori de-a sprijini toate acțiunile de interes obștesc, care toate tind la realizarea unei vieți mai bune pentru toți fiii buni ai Patriei noastre.

Dacă cu aceste gînduri curate vom privi asupra celor 10 ani de la unificare, generațiile viitoare ne vor binecuvînta, făcîndu-ne vrednici și de aprecierea conducerii sfintei noastre Biserici și a Patriei noastre.

Ziua de 21 octombrie 1948 constituie o piatră de hotar în istoria Bisericii noastre Ortodoxe, care se îmbogățește cu o pagină frumoasă pentru toți acei care au trudit și au luptat cu însuflețire la realizarea epocalului act de unificare a sfintei noastre Biserici Ortodoxe Romîne.

TRAIAN BELAȘCU
vicar arhiepiscopesc

Zece ani

Au trecut zece ani, de cînd frații gr. catolici s-au întors la sînul Bisericii mame. În acești zece ani, preoții și credincioșii din cele „două strane”, au trăit laolaltă sub bolta aceleiași Biserici, s-au închinat împreună în fața aceluiași altar. Privim acum în urmă peste acești zece ani și ne bucurăm de roadele bogate ale acestei împreună viețuiri și împreună lucrări. Că unde-i înfrățire, acolo Dumnezeu trimite binecuvîntările sale și munca înfrățită este mai cu spor.

Pentru a ne da seama de binecuvîntarea înfrățirii, e bine să ne amintim cine și cum a făcut dezbinarea. Așa ne vom întări și mai mult în convingerea că reîntregirea bisericească este de la Dumnezeu și spre binele și mîntuirea tuturor credincioșilor romîni.

DEZBINAREA DIN TRECUT:

Romînii ardeleni pînă la 1698 au fost toți ortodocși, ca și romînii din Țara Romînească și Moldova. Așa toți romînii din toate părțile țineau de o singură Biserică: Biserica ortodoxă. La 1689 Ardealul ajunsese sub stăpînire împăraților catolici de la Viena. Acești împărați au vrut să despartă pe romînii ardeleni de romînii din Țara Romînească și Moldova. Cum să-i despartă? — Munții și văile nu-i puteau despărți și nici granițele, că romînii treceau și peste munți și peste văi și peste granițe și se întîlneau unii cu alții. Atunci s-a gîndit împăratul să-i despartă prin religie, adică pe romînii ardeleni să-i treacă la catolici. Iși făcea el socoteala: dacă ardelenii vor fi catolici, ei nu vor mai privi spre Bucureștiul ortodox, ci se vor îndrepta spre Viena catolică și spre Roma, care sprijinea împărăția austriacă.

Ca să-i facă din ortodocși, cum erau, pe romîni catolici, împăratul s-a folosit de amăgire și puterea armelor. Intîi a fost amăgirea. Împăratul a dat chemare către preoții romîni care erau apăsați, ca și poporul, cu mari poveri. El cerea ca preoții să nu-și schimbe legea, ci să recunoască numai pe papa drept cel dintîi între patriarhi. În schimb le făgăduia că-i va scăpa de poverile grele și le va da privilegiile, de care se bucurau preoții romano-catolici. Nu-i de mirare, că amăgiți de făgăduiala aceasta, din aproape 4.000 de preoți s-au găsit 38 de protopopi, care s-au adunat în octombrie 1698 la Alba-Iulia și au declarat în scris că se unesc cu Biserica Romei, dacă primesc cele făgăduite de la împăratul. Dar și aceștia au scris că numai așa se unesc, dacă toată legea și toate rînduiriile ortodoxe rămîn neschimbate. De va încerca cineva să le schimbe legea ortodoxă, unirea cu Roma să se desfacă.

După ce împăratul a primit declarația protopopilor, el a socotit că s-au unit cu Roma nu numai acești 38 de protopopi, ci toți preoții și credincioșii romîni ortodocși din Ardeal. Dacă cineva zicea că el nu s-a unit, că nu vrea să se facă unit, cătanele împăratului îl prindeau, îl legau, îl chinuiau și-l băgau la închisoare, jefuindu-i și averea ce o avea. Cînd sate întregi au declarat că nu vor să știe de unire, generalul austriac Buccov a adus tunurile și a amenințat că dărîmă și biserica și casele, și a încartiruit cîte trei soldați în fiecare casă,

(Continuare în pag. 5)

silindu-i pe credincioși și preoți să se facă uniți. Peste 150 de mănăstiri ortodoxe au fost arse sau dărimate cu tunurile. Bisericele și sesiile parohiale au fost luate de la ortodocși și date la cei ce se supuneau poruncii împăratului catolic. Preoții, care nu voiau să se facă uniți, au fost arestați și cu ei mulțime de credincioși. Șaizeci de ani n-a fost mitropolit ortodox în Ardeal. Credincioșii și preoții, care țineau mai mult la credința strămoșilor decât la făgăduielile împăratului, nu s-au dat bătuți, ci au pornit o așa mare răscoală în întreg Ardealul, de a trebuit să vină armată multă ca s-o potolească. Împăratul a fost silit să dea voie și ortodocșilor să-și clădească bisericile, și să aibă preoți și episcopi ortodocși. Aceasta ca să liniștească poporul și ca să nu se strice prietenia cu Rusia, care luase apărarea românilor ortodocși prizonieri.

Așa s-au rupt românii din Ardeal în două: unii — mai puțini — au fost trecuți cu sila la Biserica unită, ceilalți — mai mulți — au rămas în Biserica ortodoxă. Biserica unită a fost întemeiată de Împăratul de la Viena și el s-a bucurat că așa va despărți pe românii uniți de românii ortodocși.

E adevărat că prin unirea cu Roma împăratul a reușit să aducă vrajbă între români, care pînă la 1698 erau toți ortodocși. În loc ca într-un sat să fie o biserică și un preot, acum erau două biserici și doi preoți, și în loc ca toți creștinii să meargă la un loc, ei se împărțeau în două și uneori se certau pentru credință. Din ceartă asta între români cîștigau împăratul și boierii și pierdea poporul român.

Cu toate acestea împăratul n-a reușit să-i despărte de tot pe „uniți” de „neuniți”. Doar tot frați de aceeași limbă erau. Mai mult: și „uniții” și „neuniții” țineau aceeași lege strămoșească, aceleași slujbe, aceleași obiceiuri. Ei erau toți ortodocși după lege, fiind despărțiți numai cu numele. De aceea ei se și întrebau: ce rost are să ne certăm noi întreolaltă cînd nimic nu ne desparte în credință? Ba puneau și întrebarea: de ce să stăm în două biserici? de ce să nu fim iară în o singură Biserică românească, cum am fost înainte de 1698? Credincioșii și preoții ar fi vrut să se desfacă de unirea cu Roma și să fie iară toți românii una în Biserica strămoșească. Dorința aceasta ei n-au putut-o împlini, pentru că împărații austrieci au fost împotriva. Și acești împărați au stăpînit pînă în 1918, adică 220 ani. Ei au adus uniația în Ardeal, ei au sprijinit-o, pînă cînd s-au prăbușit.

UNIFICAREA DE AZI:

După ce poporul român a scăpat de sub stăpînirea străină a împărăției habsburgice și a ajuns să trăiască într-o țară românească, ar fi trebuit ca odată cu prăbușirea împărăției să se prăbușească și uniația, care era sprijinită de împărații venezi. În felul acesta s-ar fi stins cearta pentru credință și am fi ajuns iarăși la unitatea bisericească de dinainte de 1698. Credincioșii români erau acum, — circa 12 milioane ortodocși și circa 1 milion 200 mii „uniți”. Ortodocșii erau de zece ori mai mulți. Era dar firesc ca 1.200.000 de „uniți”, care aveau aceleași slujbe ca și ortodocșii, să vină înapoi la Biserica ortodoxă lîngă frații lor români ortodocși, de care au

Zece ani

(Urmare din pag. ?)

fost despărțiți cu sila de stăpînitorii străini. Cu toate acestea cuprinderea tuturor în o singură Biserică nu s-a putut face. De ce? — Pentru că regele Ferdinand era catolic și sprijinea catolicismul. Tot așa oamenii politici de atunci aveau legături cu cercurile catolice. De aceea voința preoților și a credincioșilor „uniți” de a se înfrăți cu preoții și credincioșii ortodocși nu s-a putut împlini. Ba la unii le plăcea să ne ațite la ceartă și vrăjmășie, ca să tragă foloase din aceasta.

Abia după ce regele a fost înlăturat și poporul a luat puterea în mîinile lui, a căzut ultima piedică din calea reîntregirii bisericești.

Ne aducem aminte cum în mai 1948 pe Cîmpia Libertății Mitropolitul Nicolae Bălan a chemat pe frații gr. catolici să se

La Catedrala reîntregirii bisericești în 21 oct. 1955 (I.P.S. mitropolit Vasile al Banatului și P.S. Nicolae al Clujului)

întoarce acasă la sînul Bisericii strămoșești. Iar în iunie, Prea Fericitul Patriarh Justinian a făcut aceeași chemare, ca turma Bisericii să fie reîntregită. La aceste chemări părintești au răspuns preoții și credincioșii fostei Biserici „unite”. 423 canonici, protopopi și preoți au cerut să fie primiți în Biserica Ortodoxă Română. Ei au împuternicit 38 de delegați, protopopi și preoți, care s-au adunat în 1 octombrie 1948 la Cluj sub președinția P. C. Prot. Traian Belasçu din Alțina. Delegații au hotărît ruperea legăturilor cu Roma papală și întoarcerea la vatra strămoșească. Hotărîrea aceasta au adus-o la București, unde în 3 octombrie Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române îi primește cu bucurie pe delegați și pe cei reveniți pînă atunci la sînul Bisericii mame.

Un nou Apel îndreaptă Sfîntul Sinod și delegații de la Cluj către preoții și credincioșii „uniți”. Zăgazurile sînt rupte. Preoții și credincioșii se întorc cu sutele

de mii la casa părintească. Peste 20.000 de credincioși și aproape 1.000 de preoți, delegați ai credincioșilor și preoților reveniți, se adună la Alba-Iulia în 21 octombrie și proclamă în fața Sfîntului Sinod că rup legăturile cu Roma papală, că se încorporează în Biserica Ortodoxă Română, ai cărei fii și slujitori credincioși sînt. „De azi înainte — zic ei — toți românii sîntem și vom rămîne pururea una în credința dreptmăritoare, una în slujirea statornică a poporului nostru și una în ascultarea leală a comandamentelor de viață nouă ale scumpei noastre Republici Populare Romîne”.

Așa „unirea cu Roma”, pe care a adus-o cu sila împăratul catolic de la Viena și a susținut-o vreme de 220 ani, a fost spulberată de poporul credincios numai în o lună. Și așa credincioșii români și preoții s-au putut înfrăți iarăși fără nici o piedică la altarul Bisericii strămoșești. Cei zece ani, care au trecut de atunci, sînt puțini. Ei însă au adus roade frumoase.

În primul rînd dezbinarea, cearta pentru credință s-a înlăturat din familii, din sate, din țară. Credincioșii români și preoții lor nu se mai ceartă întreolaltă, ci acum sînt în pace și bună înțelegere ca niște adevărați frați în Hristos.

În al doilea rînd toți muncim pentru mîntuirea noastră și pentru binele Bisericii strămoșești. Și mult bine poți face cînd toți merg pe aceeași cale. Preoții slujesc împreună, credincioșii se duc împreună la aceleași biserici, la aceleași slujbe. Împreună zidesc biserici și case parohiale; împreună cîntă, împreună se spovedesc, se împărtășesc din același Trup și Sînge al Domnului. Se căsătoresc unii cu alții fără să se mai întrebe că e ortodox sau „unit”, se ajută unii pe alții frățeste.

Credincioșii reveniți mărturisesc că se simt mulțumiți că „Biserica noastră e condusă de Patriarhul nost din București”, că are conducerea „la noi în țară” nu peste hotare.

Ei spun că în slujbe și credință nu e nici o schimbare. Chiar și cuvintele „spirit” și „îndură-te”, cu care se deosebeau înainte, acum le folosesc puțini, căci „duh” și „miluiește” au același înțeles. Cînd slujbele sînt aceleași, de ce ne-am mai lega de două cuvinte și nu am folosi cuvintele ce se folosesc în toate bisericile ortodoxe din țara noastră? Singura deosebire — zic ei — e că acum se simt mai mulți, pentru că sînt la un loc reveniții cu cei vechi ortodocși. „Astăzi, cînd într-adevăr sîntem una în credință — scriu credincioșii — ne simțim bine ca frații, ne rugăm împreună în aceeași biserică la același Dumnezeu, mergem toți la un altar, sîntem una în credință cu consătenii și rudeniile noastre, una cum au fost și strămoșii noștri”. Din sînul fraților reveniți a fost ales P. S. Teofil de la Cluj, vicari, consilieri eparhiali, profesori, membrii în Adunarea Eparhială, protopopi etc.

Unitatea, pacea și înfrățirea aceasta este un mare dar de la Dumnezeu, pentru care nu știm cum să-i mulțumim. „Ne simțim ca lîngă o mamă în cadrul Bisericii ortodoxe” spun credincioșii. Cu adevărat, Biserica aceasta este mama noastră duhovnicească, în care au trăit și s-au mîntuit moșii și străbunii noștri.

(Continuare în pag. 4)

Doi prieteni

Doi copii dintr-un sat, îndrumați de dascălul lor s-au dus la școală la oraș. Ca doi prieteni s-au străduit la învățătură și în vacanțe veneau deodată acasă, aducând părinților bucuria notelor primite pe urma muncii lor școlare. Toată vara se jucau împreună, iar când au fost pe ultimele clase din liceu au făcut și câteva excursii la munte. După terminarea cu succes a examenului de bacalaureat, la stăruința părinților s-au înscris amândoi la teologie. De data aceasta însă nu au mai intrat deodată pe poarta școlii, ci unul a plecat la Sibiu și celălalt la Blaj și astfel cei doi prieteni, care aveau așa de frumoase amintiri comune din cea mai fragedă copilărie și pînă la terminarea liceului, s-au despărțit.

După terminarea studiilor teologice Ioan a fost hirotonit și rînduit preot ortodox în comuna sa natală. În sat erau două biserițe, una ortodoxă și alta greco-catolică, situate una lîngă alta ca două surori înfipte în vârful unui dîlm din marginea satului. Părintele Ioan, tînărul preot ortodox și-a început activitatea duhovnicească cu multă însuflețire și se străduia din toate puterile să atragă toți credincioșii satului numai la biserică lui. Bătrînul preot greco-catolic făcea și el sforțări, de multe ori peste puterile lui de moș bătrîn, ca nu numai să nu-și piardă nici un suflet dar de se va putea să poată spune împăcat în suflet pe patul de moarte că din cîți i-au fost încredințați nu a pierdut nici unul.

După cîțiva ani trecînd la cele veșnice bătrînul preot greco-catolic, Blajul a numit preot în comuna lui natală pe părintele Vasile, prietenul și colegul de liceu al părintelui Ioan, preotul ortodox. Și astfel cei doi prieteni din copilărie au ajuns să slujească fiecare la o mînă de credincioși, în cele două biserițe din marginea satului.

Viața duhovnicească s-ar fi scurs în liniște, dacă nu ar fi intervenit o divergență din cauza cimitirului din jurul celor două biserici.

Stăpînirea străină a reușit să împartă credincioșii în două părți: în ortodocși și gr. catolici; a mai reușit să determine ca în cimitirul lor unde-și aveau mormintele strămoșilor, să zidească două biserici, dar nu a reușit să împartă și morții în două părți și astfel cimitirul a rămas comun. Credincioșii își îngrijeau mormintele devalma, fiecare pe cei din neamul lui, indiferent că au fost îngropați de preotul ortodox sau de cel greco-catolic.

Cei doi preoți se gîndeau cum să facă să-și aibă fiecare partea lui de cimitir. Și dacă se poate partea în care erau înmormîntate familiile cari aveau cei mai numeroși urmași. Și astfel la Biserică să vină cît mai mulți credincioși, pentru că o bună parte din credincioși de multe ori intrau cînd într-o biserică cînd în cealaltă și nu prea făceau ei o mare deosebire între cele două biserici și între cei doi preoți. Această situație a dat multă bătaie de cap celor doi preoți. A chemat fiecare Consiliul parohial, au ținut ședințe peste ședințe, au chibzuit în chip și fel cum să împartă cimitirul în două părți egale, în așa fel ca împărțirea să fie acceptată și de credincioșii satului, dar nu au reușit. Convins

unul fiecare că pe calea asta nu se poate împărți cimitirul, într-o dimineață după ce au ieșit de la slujba din biserică s-au hotărît să-l împartă ei, fără să mai întrebe credincioșii. Au făcut 2 părți egale și au tras sorți. Amîndoi erau acum bucuroși că-și au partea lor de cimitir, pe care îngrijind-o cît mai bine o să-și atragă simpatia credincioșilor. Dar socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din tîrg.

Cînd au auzit credincioșii că preoții au împărțit cimitirul în două părți s-au împărțit și ei în două tabere. Și de aici a urmat neînțelegerea între preoți și între credincioși.

Pînă era cimitirul comun, mormintele erau îngrijite toate devalma, acum unele erau frumos împodobite cu flori, iar altele neglijate complet. Credincioșii nu mai intrau cînd într-o biserică cînd în cealaltă. Ortodocșii nu mai intrau în cimitirul greco-catolic precum nici credincioșii greco-catolici nu mai intrau în cimitirul ortodox. Slujbele la morminte le făcea fiecare preot în sectorul lui. În mormîntările nu s-au făcut ca mai înainte, după familii ci după religie: ortodocșii la ei și cei greco-catolici la ei.

Și astfel pe nesimțite între cei doi prieteni s-a sălășluit invidia și între credincioși tulburarea. Cu toate acestea preoții, prieteni din copilărie, doreau să se ajungă la o împăcare și credincioșii, amestecați în familii și la muncă, legați de aceeași lege strămoșească, se simțeau una. Dorința preoților și a credincioșilor după risipirea neînțelegerii și restabilirea păcii s-a împlinit în 1948, cînd cei din două biserici s-au înfrățit într-o singură Biserică, Biserica strămoșească.

Anul cel mare 1948, în care regimul nostru de Democrație Populară a înlesnit credincioșilor, ca singuri, fără nici o constrîngere morală sau materială, să-și hotărască orientarea religioasă, a fost un bun prilej pentru credincioșii părintelui Ioan și ai părintelui Vasile ca să strice granița din cimitir, făcută de cei doi preoți fără știrea și consimțămîntul lor.

Acum în cimitir, în locul preoților s-au dus cei doi epitropi, cel ortodox și cel revenit, și în duminica următoare au comunicat credincioșilor că de azi înainte nu mai sînt două cimitire ci numai unul, iar preoții nu vor mai sluji separat ci vor sluji împreună ca doi frați.

Preoții nu au socotit această hotărîre ca o jignire la adresa lor, ci ca o îndreptare a unei greșeli pe care o făcuse și pe care ei singuri nu mai erau în stare s-o repare.

Astăzi cei doi preoți sînt bătrîni. Nimic nu le mai tulbură prietenia și împreunălucrarea în via Domnului.

P. C. Prot. Stavr. NICOLAE GEANGALĂU

După zece ani

(Urmare din pag. 1-a)

greco-catolici la sînul Bisericii-Mame a luat proporții uriașe, încît la 21 octombrie 1948, peste douăzeci de mii de credincioși, delegați ai parohiilor revenite, și ca la o mie de preoți, s-au adunat la Alba-Iulia, cetatea de scaun a vechii noastre Mitropolii, pentru ca în fața altarului să se îmbrățișeze cu toții, preoți și mireni, ortodocși vechi și reveniți, mulțumind Părintelui ceresc pentru toate cîte a rînduit El poporului român și mai ales pentru ziua aceea, pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim într-însa.

De zece ani trăim, din mila lui Dumnezeu, învălușiți în bucuria refacerii unității noastre bisericesti. Tot românul iubitor de Hristos și iubitor de Țară, preot sau mirean deopotrivă, s-a silit în tot timpul acesta, după îndemnul vorbei din bătrîni: „Cele bune să s-adune, cele rele să se spele”. Asprimile vieții dintre frați s-au tocit, gîlcevele de odinioară au amuțit, toată obștea laudînd bunătatea Tatălui celui din ceruri, care de multe ori „certînd ne-a certat, dar morții nu ne-a dat”...

Din mijlocul praznicului plin de lumină, pe care ni-l prilejuiește împlinirea celui de-al 10-lea an de viață bisericască trăită cu toții la un loc, să ne înnoim legămîntul de-a sta cu toată trezvia de pază, ca nimic și nimeni să nu mai fie în stare a ne clăti credințioșia față de Sfînta noastră Biserică Ortodoxă Romîna și față de Patria noastră iubită.

Să păzim cu sfințenie unitatea Duhului întru legătura păcii (Efeseni 4, 3), prin dragostea de Dumnezeu și dragostea de frate. Să fim cu toții „un singur suflet și o singură inimă” (F. Ap. 4, 32), ca-n toate zilele vieții noastre, iubind unii pe alții, într-un gînd să mărturisim, spre slava lui Dumnezeu, fericirea poporului Său dreptcredincios și pacea lumii întregi.

NICOLAE

arhiepiscop și mitropolit

Zece ani

(Urmare din pag. 3)

Această unitate bisericască întărește și unitatea poporului român. Toți preoții și credincioșii sînt acum alături de popor, muncesc pentru zidirea unei vieți mai bune și luptă pentru pace. Ei sînt gata — cum mărturisesc — să aducă „toate jertfele cerute de binele și interesele ... bisericii și ale patriei noastre iubite, dînd fiecăruia ceea ce i se cuvine potrivit cuvintelor Mîntuitorului: dați cezarului cele ce sînt ale cezarului și lui Dumnezeu cele ce sînt ale lui Dumnezeu”.

Uniți în credință, în rugăciune și în muncă lucrăm pentru mîntuirea noastră și pentru fericirea poporului. Să înlăturăm ori ce interese și nemulțumiri personale și să întărim tot ceea ce ne unește. Să adîncim înfrățirea în credință, dragostea de Biserică și de patrie! Și atunci urmașii ne vor binecuvînta, că le lăsăm o moștenire luminoasă de muncă, pace și unitate, de progres și înfrățire.

TELEGRAFUL ROMIN

Două Conferințe

Foarte mult se vorbește astăzi despre energia atomică. Pe bună dreptate, pentru că ea e una din cele mai mari binefaceri pentru omenire, dar tot ea poate aduce și mari nenorociri. Știm cu toții că bombele atomice pot provoca mari distrugerii și că experiențele cu bombe atomice otrăvesc apa și aerul și îmbolnăvesc oameni și animale, provocând îndeosebi cancer. Știm iarăși că energia atomică aduce mult folos în medicină, în industrie, în agricultură ș. a. De aici lupta popoarelor pentru inter-

zicerea experiențelor cu arme atomice și pentru folosirea energiei nucleare numai în scopuri pașnice.

Pe linia acestei lupte amintim două conferințe ținute la Geneva (Elveția). Prima este Conferința din iulie-august a.c., la care au luat parte învățați din Uniunea Sovietică, R.P. Polonă, R. Cehoslovacă și R.P. Română, din Răsărit, și S.U.A., Anglia, Franța și Canada, din Apus. Acești învățați atomiști au discutat timp de șapte săptămâni cum se poate controla

dacă undeva, în oricare parte a pământului, s-a produs o explozie nucleară. Acest lucru are o mare însemnătate. Când în mai 1955 Uniunea Sovietică a propus S.U.A. și Angliei să se stabilească un acord de încetarea experiențelor cu arme nucleare, guvernele S.U.A. și Angliei au răspuns că nu se poate face un control sigur, care să descopere pe aceia ce ar provoca experiențe cu arme atomice pe sub ascuns. Cum poți ajunge la acord, dacă nu poți controla împlinirea lui? Uniunea Sovietică a susținut dimpotrivă, că astăzi, cu mijloacele tehnice moderne, nu se mai pot face experiențe cu arme atomice pe sub ascuns, fără să se afle. Conferința învățaților de la Geneva a dat dreptate Uniunii Sovietice. Conferința a arătat că oriunde s-ar face o experiență cu arme atomice, explozia poate fi detectată, poate fi cunoscută. Dacă explozia s-a produs pe pământ, pe apă sau în aer, ea poate fi identificată (cunoscută) de la mari distanțe după lumină, sunete, semnale radio și produse radioactive. Dacă explozia s-a produs sub pământ sau sub apă, ea poate fi prinsă mai ales prin „cutremurul”, ce îl produce. Aplicând toate aceste semne se poate ușor stabili unde a avut loc o explozie nucleară. Conferința a arătat de asemenea că e nevoie de circa 160—170 de posturi de control, împrăștiate în toate părțile pământului, pentru ca oriunde pe pământ ar face cineva o experiență cu bombe atomice să fie descoperit.

Guvernul Sovietic a declarat că este de acord cu rezultatele Conferinței învățaților atomiști de la Geneva. Chiar și guvernele S.U.A. și Angliei au declarat că sînt gata să înceapă la 31 octombrie tratative cu guvernul Uniunii Sovietice pentru realizarea unui acord de încetare a experiențelor cu arme atomice pe timp de un an. Odată ce învățații au arătat că se poate controla orice explozie atomică, guvernele S.U.A. și Angliei nu mai pot susține că exploziile nu pot fi controlate. Ele trebuie să asculte de glasul științei și de glasul popoarelor, care cere încetarea experiențelor cu arme atomice, încetarea fabricării de noi arme atomice și distrugerea stocurilor existente. După ce Uniunea Sovietică din martie a.c. a încetat experiențele cu arme atomice, atîrnă de guvernele din Apus ca să se ajungă la un acord, care să înlătore primejdia războiului atomic.

A doua Conferință, ținută tot la Geneva, în septembrie a.c., este Conferința internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice. Dacă prima conferință a stabilit posibilitatea controlării exploziilor nucleare și necesitatea realizării unui acord de încetare a experiențelor cu arme nucleare, a doua Conferință a arătat cum energia atomică poate aduce mari binefaceri omenirii dacă e folosită nu pentru război, ci în scopuri pașnice. Energia atomică e folosită în fabrici, în spitale, pe ogoare, în uzine electrice, la vapoare spărgătoare de gheață, ș.a. Uniunea Sovietică stă în frunte și în această privință. Folosirea ei poate fi și mai largă decît pînă acum. Avioane, trenuri, vapoare pot merge cu viteze foarte mari mîinate de energia atomică. Se pot construi centrale atomo-electrice și mai mari. Tratamentul atomic poate vindeca felurite boale. Ogoarele pot rodi mai bogat prin folosirea ener-

In ziua aceea...

În ziua aceea soarele primăvăratic își trimitea din belșug razele sale peste orașul în care munceam: Sibiu. Pe străzi oamenii se plimbau, discutau, rîdeau și respirau cu plăcere aerul proaspăt. Ziua era frumoasă, cerul clar, aerul bun; dar în sufletul meu furtună. Devenisem o întregă uzină de frămîntări și întrebări fără răspuns. Păream slab și lipsit de putere.

„Doamne, oare aceasta este misiunea mea ca preot? Să stau departe de altar? să-mi neglijez mereu și uneori cu totul actele mele de pietate? să particip la Sf. Liturghie ca orice simplu credincios numai duminica și uneori nici duminica? Pînă cînd Doamne?”

Mă frămîntam mereu, neastîmpărat. În minte mi se-nfățișau mulți, mulți care mă sfătuiau într-un fel sau altul. Am stat la îndoială de-atîtea și atîtea ori, dar o forță interioară căreia nu-i mai puteam rezista mă îndemna să rup lanțul frămîntărilor și al îndoielilor...

În ziua aceea, împreună cu părintele consilier I. V., urcam scări curate și frumoase ornamentate. Liniște. M-am oprit în fața unei uși mari. Așteptam. Așteptînd, inima-mi bătea cu furie ca și cînd aș fi alergat. Și am intrat. O cameră spațioasă, elegantă și plină de farmec spiritual. Candelabru aprins arunca o lumină puternică pe icoana Mîntuitorului care mă privea parcă zîbind. În fața mea apăru un om înalt, bine făcut, cu trăsături regulate și blînde și plin de atîta demnitate: chipul ierarhului adevărat. Era I.P.S.S. Justin Moisescu. „Apropie-te părinte! Fii bine venit la noi și în noi să vezi pe frații mai mari ai dumitale!” Și cuvintele urmau lin și pătrundeau adînc în inima mea: „Dă-ți seama că ești preot. Gîndește-te la nobila noastră misiune de preoți ai Bisericii și cetățeni în acelaș timp ai țării noastre. Încearcă să-ți imaginezi că mulți, mulți ochi sînt fixați asupra dumitale acolo într-o bisericuță; acești ochi te-așteaptă, aceste suflete te cheamă, cerîndu-ți să-i pregătești pentru întîlnirea lor cu Iisus!”

Urmă o tăcere aproape solemnă. Rămăsesem adîncit în meditație, dar cu ochii fixați în ochii Înalt Preasfințitului, care cereau cu atîta pasiune un răspuns și care parcă în acel moment erau mai frumoși decît îmi puteam da seama.

Abia am izbutit să articulez cîteva cuvinte în timp ce primeam îmbrățișările calde ale Înalt Preasfințitului. În apro-

piere părintele vicar și părintele consilier priveau fericiți și cu ochii umezi...

Am părăsit camera în tăcere. Era seară frumoasă și liniștită, cu aer atît de plăcut. Călcam sigur, hotărît și plin de fericire și parcă fiecare din cei ce treceau pe lîngă mine, mi-era cel mai bun prieten. Noaptea se lăsa încet cenușie, neagră. Pe

I.P.S. mitropolit Justin al Ardealului (1956)

cer milioane de stele luceau în cinstea Marelui Dumnezeu și Părinte. Așa a fost în ziua aceea...

Azi sînt la altarul tău Doamne, înfrățit în rugăciune și jertfă cu frați pe cari nu i-am prețuit cîndva; și nu i-am prețuit pentru că nu i-am cunoscut. Sîntem frați: nimic nu ne desparte; totul ne apropie și ne unește: acelaș neam, aceleași aspirații, acelaș altar, acelaș potir, aceeași Maică Sfîntă, acelaș Dumnezeu bun și drept.

Frate drag, care mai stai încă înafara staulului, alungă îndoiala din inima ta și vino și tu la altarul Domnului, căci mai bine este aici o zi decît mii aiurea.

Te aștept. Mă vei lăsa oare să te aștept mult?

Pr. I. LUCA
Tușnad

(Continuare în pag. 6)

Fapte premergătoare unirii Bisericilor din Ardeal

În 1916, după ce armatele române cuceriră Brașovul și Făgărașul, ele au fost respinse de armatele Kaizerului, care au recucerit Brașovul în noiembrie.

Românii brașoveni, de frica persecuțiilor, și mai ales preoții și cantorii au luat drumul munților, trecând în România.

Astfel în Brașov au rămas doar doi preoți, preotul ortodox Șteflea, om bătrîn de peste 80 ani și tatăl meu Protopopul gr. cat. Moise Brumboiu, pe care autoritățile Kaizerului l-au deținut și l-au internat în cetățuia Brașovului, pe motivul că e „popă valah”.

La cinci ani de la reîntregirea bisericească (1953)

Fiind situația românilor din Brașov atît de grea, din lipsă de profesori, școlile românești n-au început decît prin luna lui Faur.

Mai grea era însă situația bisericii, căci nu avea slujitori!

Intr-o zi elevii de la liceul Șaguna, care funcționa în case particulare din Prund, ne-am trezit cu bătrînul preot Șteflea, care din lipsă de cantori căuta printre elevi pe unul, care să știe cînta cel puțin Sf. liturghie.

Directorul liceului, vrînd să ajute pe părintele Șteflea, ne-a chemat pe toți elevii și ne-a întregat, care dintre noi mai știe să cînte la strană.

Colegii mei din anul IV de liceu m-au propus pe mine și astfel am fost numit cantor la biserica Sf. Nicolae din Schei.

Eu, fiind fecior de preot gr. catolic, cunoșteam tipicul și o parte din cîntările bisericești, pe care tatăl meu tot din lipsă de cantor, m-a învățat. În postul cel nou am avut mare ajutor dat de colegii mei ortodocși și gr. cat. care mă ajutau la strană, fiindu-mi vocea prea slabă pentru o biserică așa de mare cum era biserica Sf. Nicolae din Schei.

Și astfel, în acele vremuri de mare bejenie, cînd părinții noștri erau întemnițați, noi elevii ortodocși și gr. catolici de la liceul Șaguna din Brașov, adunați în biserica Sf. Nicolae, care fără deosebire de religie ne-a ocrotit ca o mamă bună, cîntam la strană și primeam cite un bănuț și cite o prescură, care mult

ne-a ușurat traiul în acele vremuri de lipsuri și foamete mare.

Acelea au fost vremurile, care au unit tinăra generație de elevi ortodocși și gr. catolici din orașul Brașov într-o singură credință, credința ortodoxă.

Și trecînd timpul, ce s-a întipărit odată în inima și mințea de copii, întipărit a rămas. Cînd în anul 1948 s-a pus chestiunea unirii bisericilor românești din Ardeal, pentru mine și colegii mei gr. catolici, care am simțit dragostea și căldura bisericii ortodoxe încă din anii 1916—1917, această unire a fost doar o

împlinire a celor trăite. Bine ne-am simțit de copii în sinul Bisericii Ortodoxe și bine ne simțim și astăzi și ne vom simți pînă la sfîrșitul vieții.

Aurel Brumboiu
Protopop Stavrofor

Două Conferințe

(Urmare din pag. 5)

giei atomice. Industria de asemenea poate progresa neînchipuit de mult. Folosirea pașnică a energiei atomice deschide omenirii un viitor luminos de belșug și bunăstare.

Cele două Conferințe, în care învățații lumii și-au spus cuvîntul, dau un nou avînt luptei popoarelor împotriva experiențelor cu bombe nucleare, pentru interzicerea armelor atomice și pentru folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice. Popoarele vor reuși să înlătore primejdia războiului atomic și să impună folosirea pașnică a uriașelor puteri, cuprinse în atom.

Noi, ca creștini, sîntem alături de lupta popoarelor. În felul acesta noi împlinim voia lui Dumnezeu, care nu e spre moarte ci spre viață. Dumnezeu nu vrea distrugerea vieții, ci El vrea ca lumea viață să aibă, cît mai multă viață. De aceea luptăm împotriva morții atomice și pentru viață. Pentru viață, în care energia atomică va fi izvor de pace, colaborare și fericire.

Cu bucurie sufletească

Credinciosul Bota Chirilă din parohia Ruși-Munți (Toplija) spune:

„Nu numai că am semnat această unificare, dar am primit-o cu bucurie sufletească știind că prin aceasta se pune capăt și încetează vrajba dintre frații de acelaș neam.

Cercetez atît eu cit și întreaga mea familie biserica regulat, ne folosim de aceleași mijloace de mîntuire lăsate de Mîntuitorul Bisericii, care sînt sfințele Taine.

Nu numai eu și familia mea ci toți credincioșii sînt mulțumiți sufletește, folosindu-se și de toate mijloacele lăsate nouă spre mîntuire.

Eu ca simplu țaran, mulțumit fiind sufletește, am constatat aceeaș mulțumire și la restul credincioșilor, care cercetează regulat Biserica, se mărturisesc regulat ca și înainte de unificare, împlinindu-și datorințele creștinești, avînd aceeaș mulțumire sufletească.

Drept aceea ne vom arăta vrednici de darul care ni l-a dat Dumnezeu, vom folosi toate puterile noastre spre mărirea Lui, mulțumind conducerii bisericești care ne poartă de grijă, precum și conducătorilor Patriei noastre scumpe care prin libertatea garantată cultelor ne-a dat puțința de a ne unifica bisericește și a stînge astfel ura și dușmănia dintre frați”.

S-a făcut lumină

Înainte de 1948 în unele parohii gr. catolice s-a făcut propagandă împotriva Bisericii ortodoxe și li s-a spus la credincioși că „uniții” au slujbe deosebite de cele ortodoxe. Ca ori ce minciună, și aceasta s-a spulberat îndată ce credincioșii au ascultat o „slujbă ortodoxă”.

Așa s-a întîmplat s. ex. în toamna lui 1948 în parohia Chirileu, pe vremea cînd parohiile gr. catolice se întorceau „acasă” la Biserica Mamă. Cînd au auzit credincioșii că am venit să le slujesc, s-au adunat toți la biserică. După ce am terminat Sf. Liturghie, m-am adresat credincioșilor cu cuvintele: „Iubiții mei frați, ați observat ceva deosebit la Sf. Liturghie de azi?” N-a răspuns nimeni nimic. „Ei bine — am continuat eu — azi vi s-a servit o Liturghie ortodoxă”. La aceste cuvinte credincioșii au rămas puțin mirați. Doar lor li se spusese mai înainte că ortodocșii slujesc altfel.

Apoi le-am arătat cum strămoșii noștri au fost ortodocși, cum împăratul austriac ne-a făcut „uniți” cu forța armatelor lui. Ei au înțeles adevărul și și-au dat seama că au fost amăgiți de o propagandă pătimășe. Un bătrîn a zis: „Cum, părinte, așa se face o liturghie ortodoxă? — Apoi, dacă e așa, pe noi nu ne mai desparte nimic”. Aceasta era convingerea tuturor. De aceea pînă în seara aceleiași dumineci toți credincioșii au iscălit întoarcerea la Biserica strămoșească.

Așa, faptul că ortodocșii slujesc la fel sf. Liturghie, cum se slujea în parohia unită, a fost destul ca să deschidă ochii credincioșilor și să-i aducă lîngă frații lor în Biserica ortodoxă. Ei au fost întotdeauna ortodocși, că întotdeauna au ținut la slujbele și rînduielile strămoșești. Dar au fost amăgiți de cuvinte mincinoase. Acum și-au dat seama că sînt ortodocși, că între ei și ortodocși nu e nici o deosebire. Și au venit alături de frații lor.

T.

Prot. CISTEANU IOAN

Binecuvântarea bisericii ortodoxe din Hărțău

In ziua de Duminică, 15 iunie 1958, a avut loc binecuvântarea bisericii noi. In seara zilei de 14 iunie a. c. s-a săvârșit vecernia în biserica veche de lemn. Tot aici, în dimineața zilei de Duminică, s-a servit utrenia de preoții: Protopopul David Lazăr, Bărdășan Carol din Sincrai și Moldovan Chiril din Nasna.

Terminată fiind Utrenia, preotul Carol Bărdășan, în cadrul unei predici arată rolul pe care l-a avut biserica în viața credincioșilor din părțile acestea.

In dangățul de aur al clopotelor, se formează procesiunea ce se îndreaptă cu chivotul, Sf. Evanghelie și cu icoana hramului, spre biserica cea nouă. Aici se face sfințirea apei, se înconjoară și se stropește biserica, iar după ce se face intrarea cu îndătinata rugăciune, începe slujirea Sfinței Liturghii.

La sfârșitul Sfinței Liturghii, rostește predica Protopopul David Lazăr cu titlul: Biserica, locul de sfințire a vieții creștinești. P.C. Sa a spus în încheiere: „Cei însetați de adevăr, în sfința biserică au aflat adevărul personificat de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos”.

Părintele Carol Bărdășan din Sincrai a ostent în ultimul an în calitate de administrator parohial, la terminarea definitivă a lucrărilor.

P. C. Sa arată, într-o cuvîntare plină de exemple elocvente, desfășurarea lucrărilor de construcție la această biserică. Citează numele tuturor donatorilor și ostenitorilor. Amintește numele credincioșilor din filia Cuesd, care au donat un clopot. Credincioșii din comuna Voiniceni au donat o cruce deasupra iconostasului.

După terminarea programului, a avut loc o agapă sătească.

Cronicar

Este pace

Reproducem convorbirea avută în biroul nostru parohial cu cred. Rusu Teodor în vîrstă de 45 ani domiciliat în Alțina nr. 279, fost credincios gr. catolic (unit) în legătură cu Unificarea...: „Apoi Dle Părinte — zice el — bine că ne-am unit cu toții... într-o singură biserică. Erau prea multe buclucuri între oameni... pe tema asta. Chiar eu mi-am luat pe Ana — soție, ortodoxă fiind. Cită bătaie de cap n-am avut la cununie! Do. nu știți, că pe atunci nu erați aici. M-am luptat mult pînă o am dus-o la noi la „uniți”. La întrebarea ce i-am pus-o dacă azi — după unificare — mai are certuri în familie, răspunde: „De la unificare cu bis. ort. spun drept Dle Părinte că nu mai am ceartă și trăiesc în pace”. Tot el continuă: „Dar și în sat este pace! Nimeni nu se mai ceartă pe tema asta. Duminica se duc cu toții la aceeași biserică unde este rîndul, căci amîndouă bis. le avem mari și frumoase (Aici slujim alternativ). Se cunună, se botează după cum bine vedem la bis. unde cade rîndul. Iar pe la porți oamenii vorbesc despre evenimentele zilei, probleme agricole de însămințări, despre pace pe care o așteaptă cu toată nerăbdarea, considerînd problema unificării bis. ca pe ceva vechi și lichidat”...

La urmă tot Rusu Teodor mai face și următoarea remarcă: „Vedeți Dle Părinte acum ce ușor se iau tinerii între ei, se căsătoresc fără a mai întreba ce religie are? Cum petrec oamenii la nuntă... cum se ajută în munca lor de pe ogoare fără a se mai întreba că au fost uniți sau ortodocși! Să dea Dumnezeu pace în lume, să ne putem munci ogoarele cu care sîntem înfrății de la naștere și înfrății acum și în credința ortodoxă.”

Și cu acestea am terminat convorbirea avută cu Teodor Rusu. Ca să clarificăm și mai mult problema de față am invitat și pe cred. Gînjălean Ioan, în vîrstă de 54 de ani harnic plugar cu domiciliul la nr. 73 și i-am pus și lui cam aceleași întrebări... Fiindu-i felul său de a fi — scurt la vorbă și socotit în răspunsuri, se oprește un minut, gîndește și apoi zice: „Treabă asta cît pricep eu ca plugar simplu, este f. bună! E bine că ne-am unit odată. S-a astupat gurile la mulți... și s-a cam terminat cu urajba dintre oameni. Doar sîntem toți romini. Nu era cu rost să stăm despărțiți în două biserici”. Din cele arătate mai sus din vorbele celor doi credincioși, care sînt ale tuturor, noi putem desprinde adevăruri mari. Că unificarea celor două biserici, ortodoxă și unită, era dorită, era așteptată, căci era necesară.

Ea a adus pace și mulțămire în suflete. Bunul Dumnezeu care este însăși pacea și care iubeste pe cel care locuiește în frățietate va veghea ca ce s-a făcut să nu se mai strice niciodată. Așa zicînd putem rosti și crezul cu mai multă convingere: Cred întruna Sf. sobornicească biserică ort. romînd.

Pr. CRIȘAN

Acelaș gînd

In parohia mixă Benești (Agnita), atît credincioșii reveniți cît și cei vechi ortodocși, privesc reîntregirea bisericăscă cu bucurie.

Credinciosul vechi ortodox zice: „Văd în actul unificării o binefacere pentru Biserica noastră ortodoxă. Avem un singur Dumnezeu și în aceeași Biserică a Lui ne-am rugat cu toții. Unificîndu-se Bisericile au încetat neînțelegerile între poporul credincios și chiar între preoți. Acum nu ne mai zicem: „Noi și Voi” ci în unire mergînd cu toții cînd la o Sfință Biserică, cînd la cealaltă, ne împărțim din acelaș Sfințit Potir cu Trupul și Sîngele Mîntuitorului și trăim în bună înțelegere ca frații de-o credință. Așa au trăit strămoșii noștri înainte de 1700.

Noi ortodocșii vechi și înainte de unificare, n-am știut ce-i ura împotriva fraților noștri, foști uniți, ci dimpotrivă ne bucuram cînd preoții celor două Biserici slujeau împreună Sf. Maslu și Sfințirea Apei. Atunci cînd se făcea o reparație la Biserica noastră și la Biserica fraților noștri uniți, contribuiau cu inimă bună de creștini și unii și alții.

Deci noi ne bucurăm de actul unificării și după cum avem un Dumnezeu căruia ne închinăm, așa vrem să fim o Biserică ortodoxă pentru totdeauna.”

Credinciosul revenit spune: „Văd cu inimă foarte bună actul unificării Bisericii. Nu facem deosebire între ce-am fost și ce sîntem, fiind toți Una, adică o credință. Mă bucur că sîntem o singură Biserică și mai mult că ne înțelegem cu toții ca frații. Dacă este cazul să facem ceva pentru Biserică, facem și dăm cu inimă bună, știind că oricare ar fi Biserica, fie cea veche ortodoxă, fie cea revenită, sînt ale noastre.

La noi, nu s-a făcut nici înainte de Unificare deosebire. Atunci cînd lipsea preotul vechiu ortodox de la Sf. Liturghie, credincioșii veniau la Biserica noastră, iar cînd lipsea preotul nostru de la Sf. Liturghie, mergeam noi la Biserica veche ortodoxă. Toți ne închinăm la acelaș Dumnezeu și în aceeași Sf. Biserică a Lui. Vedem în actul unificării bisericăscă o binefacere pentru Biserica lui Hristos și vrem să fim „una” pînă la sfîrșitul vieții.”

Pr. S. COMAN

Pentru totdeauna

In luna septembrie 1933, am fost numit de Mitropolitul Blajului, ca preot administrator parohial într-o parohie din raionul Agnita.

La preluarea parohiei am constatat că aveam de păstorit numai 15 familii cu circa 70 suflete. Restul familiilor de peste 250, cu peste 1000 suflete, erau ortodoxe. Preot gr. cat. nu mai fusese în parohie de aproape 20 ani.

Se poate ușor închipui, care era situația în care mă găseam, ca preot într-o parohie fără credincioși, aproape. Incepînd munca pastorală văd că la parohie crîsnicul e ortodox, cantorul ortodox, credincioșii la fel. Iată-mă îmi ziceam — preot gr. cat. într-o parohie ortodoxă. Și era și firesc. Parohia gr. cat. a fost lipsită de preot de aproape 20 ani. Preoți gr. cat. în jur aproape nu existau.

La prima conferință preoțească arăt realitatea protopopului. Imi răspunde: „Fii liniștit părinte. Muncește cu rîvnă pentru Hristos, așa cum te găsești. Ori zici duh ori spirit tot una e. Poporul n-a făcut și nu face deosebire, cînd e vorba de gr. catolici sau ortodocși”. Și așa și era. In dumineci și sărbători, biserica era plină de credincioși ortodocși. La Bobotează unii credincioși ortodocși, mă chemau și pe mine să le strolesc casele cu apă sfințită. Preotul ortodox stropea și el unele case de ale credincioșilor gr. cat. Nu ne-am supărat niciunul. La cazuri urgente, cînd unul lipseam din parohie, ne ajutam reciproc.

Așa mi-am început munca preoțească și am continuat-o patru ani.

La toate serviciile dumnezeiești, cînd ajungeam la ectenia; „Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm”, reflectam adînc în sinea mea și ziceam, ce bine ar fi ca cererea această atît a ortodocșilor cît și a greco-catolicilor, să ajungă odată o realitate. Și o doream aceasta cu toții, cler și mai ales popor..

La cerere, am fost mutat în altă parohie mai mare, cu credincioși numai gr. cat. Mi-a fost greu la început pînă m-am obișnuit ca în loc de duh să folosesc spirit, cum era obiceiul în noua parohie — mai aproape de Blaj. Și așa cu o adîncă dorință de unificare a celor două biserici românești, au trecut ani după ani, pînă am ajuns în toamna anului 1948.

După ce condiții noi de libertate cultică s-au așezat în ținara noastră patrie, după ce credincioșii și preoții gr. catolici au declarat că revin la sînul Bisericii ortodoxe, iată-ne ajunși la visul nostru de mult, ca să fim una, cum au dorit-o părinții, moșii și strămoșii și cum dorim și noi, ca să rămînem pentru totdeauna, spre binele Bisericii noastre strămoșești și spre prosperitatea scumpei noastre patrii, Republica Populară Romînd.

Pr. ALBU IONEL
Șeica Mică

La zece ani de la Reîntregirea Bisericii

Zece ani de cînd ca frații ne-am îmbrățișat cu toții
Sub cupola de lumină a Bisericii străbune,
Tămîind spre zări albastre ruga zilei și a nopții,
Făcînd imnul Reîntregirii pretutindeni să răsune.

Zece ani la Alba-Iulia, de cînd ruptu-s-a pecetea
Ce ne-a despărțit în secolii sub obida împilării,
Cînd Habsburgii hotărît-au prin a sfatului dietă
Țării de iobagi să-i lege lanțul greu al desbinării.

Mucenici pentru credință înșirat-au anii crînceni,
Calendaru-i mărturie și poporu-i ține minte
Cum muri Oprea și alții neștiuți încă de nimeni
La Viena-n închisoare pentru-a legii drepturi sfinte.

Zece ani, de cînd balsamul untdelemn al înfrățirii,
Din a candelii iubire rana veche o închide;
Lîngă-altarele străbune azi în clipa regăsirii
Simți în suflet cum făclia bunei învoiri s-aprinde.

Și cum ruga, se înalță: peste veacuri noi toți una să tot fim
Căci a Domnului grăire spune-atît de răspicat:
Cît de bine e ca frații împreună să trăim
Că un Domn și o credință și-un botez doar ni s.a dat.

Preot Ștefan Tascianu

La Sfînta Mănăstire Brîncoveanu

În ziua hramului — Adormirea Maicii Domnului — Sfînta Liturghie arhierescă a fost slujită de I.P.S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

La sfîrșitul Sfîntei Liturghii, I.P.S. Mitropolit Nicolae a citit o rugăciune de iertare a păcatelor, pentru tot sufletul venit la praznic.

P. Cuv. pâr. Serafim Popescu, din obștea mănăstirii, începînd șirul cuvintelor de învățătură, a arătat cum dorul după Dumnezeu adună pe credincioși la Sfînta Mănăstire, mai ales în zile de praznic. Îi îndeamnă să împlinescă în viața lor voia lui Dumnezeu, aceea de a lucra unii pentru alții.

P.C. Prot. Aurel Brumboiu (Făgăraș) vorbește despre rolul pe care această Sfîntă Mănăstire l-a avut în apărarea Ortodoxiei, împotriva catolicilor. Își arată apoi bucuria, că după 10 ani de Reîntregire bisericească, credincioșii noștri, foști greco-catolici și vechi ortodocși, muncesc și se roagă împreună.

P.C. Prof. Nicolae Mladin vorbește despre pilda pe care credincioșii o pot lua din viața pămîntească a Maicii Domnului. Maica Domnului ne arată că cel ce are privirea îndreptată spre cer nu pierde legătura cu pămîntul, cu nevoile vieții. Așa a fost Maica Domnului. Ea s-a bucurat de cea mai înaltă vedere a lui Dumnezeu, dar a fost și mamă, a spălat rufe, a făcut de mîncare, a țesut, avînd grijile oricărei mame. Credinciosul adevărat deci nu privește numai spre cer, uitînd cele de jos, ci vede cele pămîntești în lumina celor de sus.

P.C. Prot. Gheorghe Secaș, consilier arhiepiscopesc, arată cum împlinim aici, cu prilejul acestui praznic, prorocirea femeii din Evanghelia zilei, femeie care, mișcată de puterea cuvîntului și a faptelor minunate săvîrșite de Domnul Iisus Hristos, exclamă: „Fericit este pîntecele care te-a purtat.”

Șirul cuvintelor de învățătură a fost încheiat de I.P.S. Mitropolit Nicolae. Pe scurt, I.P.S. Sa a spus:

Tu ești lumina cea sfîntă
Preceastă blagoslovită,
Că ai născut pe Fiul Sfînt
Oamenilor pe pămînt.

Cînd eram copil în clasele primare cu această colindă intram în casele gazdelor mai cuvioase, care veneau la biserică regulat și care erau cu sufletul deschis gîndurilor și faptelor bune. Colindul era închinat nu Pruncului Sfînt, ci Prea Curatei Maicii Sale, Născătoare de Dumnezeu.

De acest colind mi-am adus aminte astăzi, în ziua de Sfînta Maria cea Mare. Și cu el mi-am adus aminte de copilăria mea, de mama mea, de tatăl meu, de frații mei, de prietenii mei și de bătrîni care totdeauna ne spuneau o vorbă cuminte sau ne învățau o faptă frumoasă. De atunci am învățat să iubesc și pe tineri și pe bătrîni.

Dar, dragii mei, tot atunci am învățat să cinstesc mai ales o mamă bună. De altfel, eu numai de mame bune am auzit, care s-au luat în viață după chipul preasfînt al Maicii lui Dumnezeu, pe care au cinstit-o și o cinstesc toate mamele. Căci toate se silesc să fie ca ea, sau să se apropie măcar de iubirea și de jertfelnicia ei.

Oamenii mari din viața tuturor popoarelor se nasc din mame bune, din mame iubitoare de Dumnezeu și de oameni. Ele cresc apoi prin fiii lor, prin mărirea fiilor lor. Așa o vedem crescînd pe mama lui Brîncoveanu prin fiul ei Constantin; Anastasia, mama mitropolitului Șaguna, a crescut prin fiul ei, care a trezit la viață nouă poporul românesc din Transilvania, mama neuitatului nostru mitropolit Nicolae și-a arătat vrednicia și prin fiul ei al 2-lea ctitor al acestei mănăstiri, care ne cuprinde pe toți acum, ca o mamă bună.

Alaltăieri, dragii mei, am fost la țintirimul din Sibiu. Am umblat de-a lungul și de-a latul țintirimului, citind pe cruci numele atîtor prieteni dragi. Îi lăsasem la Sibiu, vii și sănătoși, acum vreo 20 și ceva de ani. Am spus pentru fiecare cîte un „Dumnezeu să-l ierte”.

Dar am ajuns la un mormînt ciudat, cu o cruce aproape nouă. M-am oprit la această cruce, pentru că n-am găsit nici un

nume săpat pe ea, ca pe celelalte. Era doar un cuvînt și un semnul strigării: *Mamă!* Nu știu, biata mamă era moartă și striga copilul, sau murise copilul și strigă, din mormînt, pînă la sfîrșitul veacurilor: Mamă!

Așa strigă credincioșii către Maica Domnului, Maica cea bună a tuturor. Așa strigăm către ea cum strigăm către mama cea de pe pămînt. Să ne ajute ea cu lumina ei de mamă, cu bunătatea ei de mamă, cu inima ei jertfitoare, cu rugăciunile ei către Fiul său și Dumnezeu nostru. Ea este preacinstită și preamărită de toată suflarea. Credincioșii noștri, preamăresc pe Maica Domnului în colinde, la strană și în cîntări obștești, ca în Troparul de astăzi: „Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare; mutatu-te-ai la viață fiind Maica Vieții și cu rugăciunile tale mîntuiești din moarte sufletele noastre.” Toată dragostea noastră față de mamă, toată închinarea noastră către Hristos Dumnezeu nostru este în această cîntare.

Să dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să slăvim pe Maica Sa și în ziua de astăzi. Pe ea s-o rugăm să mijlocească pentru noi și să ne învrednicească să mai cercetăm această mănăstire și toate bisericile din orașele și satele noastre.

Incheind, I.P.S. Sa spune: „Duceți inima plină de lumină, bunătate, credință și dragoste pe care v-ați încărcat-o aici prin rugăciunile noastre sfinte. Spuneți cele auzite fraților care n-au putut fi de față și bucuria cea mare pe care a-ți avut-o aici. Să lucrați pentru mîntuirea voastră și a lumii întregi. Să vă rugați și să lucrați pentru bună liniștea văzduhurilor, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremi cu pace.

Asta este solia pe care v-o pun la inimă s-o duceți în cele patru vînturi, în tot cuprinsul Țării noastre dragi”.

În dangăt de clopot și în cîntări duhovnicești, I.P.S. mitropolit Nicolae, soborul preoților și obștea credincioșilor s-au îndreptat spre fîntîna „Izvorul Tămăduirii”, unde s-a slujit sfințirea apei. După această slujbă, I.P.S. Mitropolit Nicolae, însoțit de diaconi, a rostit o rugăciune la mormîntul răposatului arhiepiscop și mitropolit Nicolae Bălan, pentru odihna sufletului său.

După masa comună, în după-amiaza zilei, la acelaș altar din pădure, s-a săvîrșit sfînta taină a Maslului.

Diacon GH. PAPUC

Sfintele cărți ortodoxe

Credinciosul Ion Bloca din parohia Monor (protop. Toplița) spune că „unificarea bisericească din Ardeal este foarte bine că s-a făcut. Eu de cînd eram încă tînăr am cîntat la Biserică lîngă strană și știu că toate sfintele cărți ce le avem în Biserică sînt toate ortodoxe. Atunci de ce două Biserici românești? Este bine că acum e una și toți preoții slujesc laolaltă la acelaș sfînt altar”.

Răspunsul credincioșilor

Credinciosul Ion Bastea din parohia Cincul spune: „Unirea bisericească din 1948 o văd foarte bună. Ea ne-a întărit unitatea religioasă a poporului nostru. N-am schimbat nimic, nici credința, nici rînduiele prin ea; ceea ce simt e că sîntem mai mulți, iar parohianul Mușunoi Ion răspunde: „prin unirea bisericească din 1948 sîntem uniți și în muncă și în rugăciune”.

Pr. L. M.